

מפל העולמות. הוציא - כמו שנאמר תוצא הארץ, מהדרגות שלמעלה מוציא מזונות וברכות לכל העולמות.

והוא כהן לאל עליון - שהכל נמצא בשלמות עליונה פראוי. להראות, כמו שהרשעים עושים פגם בעולם ומזנעים ברכות, כך גם בשביל הצדיקים באות ברכות לעולם, ובגללם מתברכים כל בני העולם.

ויתן לו מעשר מכל, מה זה מעשר מכל? מאותם הברכות שיוצאות מכל, משום שהוא המקום שכל הברכות שיורדות לעולם יוצאות משם. דבר אחר ויתן לו מעשר מכל - הקדוש ברוך הוא נתן לו מעשר, ומה הוא? זו הדרגה שכל פתחי האמונה והברכות של העולם עומדות בה, והיא מעשר, והיא אחת מעשרה, והיא עשרה ממאה. מכאן והלאה נכנס אברהם בקיים שלמעלה פראוי.

אמר לו רבי אלעזר, יפה אמרת. אמר לו רבי אלעזר, מה מעשיך? אמר לו, מלמד תינוקות במקומי. פעת בא רבי יוסי מכפר חנין לעיר, וסלקו אותם מאצלי, והושיבו אותם אצלו. והיו נותנים לי כל בני העיר שכר כמו אותו הזמן שהתינוקות היו אצלי, והסתפלתי בעצמי שלא ראוי לי להנות מהם בחנם, והשפתי עצמי עם החכם (מהוא) הזה. אמר רבי אלעזר, כאן צריך את הברכות של אבא.

קמו. הלכו לפני רבי שמעון ואחר כך, והיה יושב ולומד כל יום לפני רבי שמעון. ויום אחד היה עסוק בנטילת ידים לפניו. אמר, כל מי שלא נוטל ידיו פראוי, אף על גב שבענש למעלה - בענש למטה. ומה ענשו למטה?

דלעילא אפיק מזונין וברכאן לעלמין פלהו. והוא כהן לאל עליון דאשתכח פלא בשלימו עלאה פדקא חזי. לאתחזאה

כמה דחייביא עבדי פגיומו בעלמא ומנעי ברכאן. הכי נמי בגין זפאין אתיין ברכאן לעלמא, ובגייניהו אתברכאן כל בני עלמא: ויתן לו מעשר מכל. מאי מעשר מכל מאנון ברכאן דנפקי מכל. בגין דאיהו אתר

דכל ברכאן דנחתי לעלמא מתמן נפקי. דבר אחר ויתן לו מעשר מכל. קדשא בריה הוא יתב ליה מעשרא. ומאן איהו, דא דרגא דכל פתחין דמהימנותא וברכאן דעלמא ביה קיימי ואיהו מעשר ואיהו חד מעשרה ואיהו עשרה ממאה. מכאן ולהלאה עאל אברהם בקיומא דלעילא פדקא חזי.

אמר ליה רבי אלעזר שפיר קא אמרת. אמר ליה רבי אלעזר מאי עבידתך, אמר

ליה קרינא דרדקי באתרי, השתא אתא רבי יוסי דכפר חנין למתא וסליקו לון מגבאי ואותבו לון לגביה. והווי יהבין לי כל בני מתא אנגרא כההוא זמנא דדרדקי הווי גבאי. ואסתפלנא בנפשאי דלא אתחזי לי לאתהני מנייהו למגנא, ואגירנא גרמאי בהדי (דהוא) דהאי חפיים. אמר רבי אלעזר ברכאן דאבא אצטריכו הכא.

קמו. אתו קמיה דרבי שמעון (לבתר), והוה יתיב ולעי כל יומא קמיה דרבי שמעון. ויומא חד הוה עסיק בנטילת ידים קמיה. אמר כל מאן דלא נוטיל ידוי כדקא יאות, אף על גב דאתענש לעילא אתענש לתתא, ומאי עונשיה לתתא, דגרים ליה לגרמיה מסכנותא. כמה דעונשיה פך, הכי הוא זכי מאן דנטיל ידוי כדקא יאות דגרים

שגורם לעצמו עני. כמו שענשו
כף - כף זוכה מי שנוטל ידיו
כראוי, שגורם לעצמו ברכות
שלמעלה, ששורות הברכות על
ידו כראוי ומתברך בעשר.

אחר כף הקדים רבי שמעון,
וראה אותו שנוטל ידיו במים,
ונוטל ידיו בשעור רב של מים.
אמר רבי שמעון, מלא ידיו
מברכותיך. וכך היה. מאותו
היום והלאה התעשר ומצא
אוצר, והיה עוסק בתורה ונותן
מזון לעניים כל יום, והיה שמח
עמהם, ומסביר להם בפנים
מאירות. קרא עליו רבי שמעון,
(ישעיה נא) ואתה תגיל בה' בקדוש
וגו'.

אחר הדברים האלה היה דבר ה'
אל אברם וגו'. רבי יהודה פתח,
(שיר ז) אני לדודי ועלי תשוקתו.
הרי פרושה, אבל בהתעוררות
שלמטה תמצא ההתעוררות
שלמעלה, שהרי אין מתעורר
למעלה עד שמתעורר למטה,
והברכות שלמעלה לא נמצאות
אלא במה שיש בו ממש, ואינו
ריקן.

מנין לנו? מאשת עובדיהו
שאמר לה אלישע (מלכים ב ד)
הגידי לי מה יש לך בבית. שהרי
הברכות שלמעלה אינן שורות
על שלחן ריק ולא במקום ריק.
מה פתוב? ותאמר אין לשפחתך
כל בבית פי אם אסוף שמן.
מה זה אסוף? אלא אמרה לו,
השעור של השמן הזה אינו אלא
כדי משיחת אצבע קטנה.

אמר לה, נחמתני, שהרי
לא נדעתי איך ישרו הברכות
שלמעלה במקום ריק, אבל
עכשו שיש לך שמן, זהו מקום
שימצאו בו ברכות. מנין לנו?
שפתוב (תהלים קלג) כשמן הטוב
וגו'. ובסופו מה פתוב? (שם) פי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם. ובמקום

לגרמיה ברכאן דלעילא דשראן ברכאן על
ידי פדקא יאות, ואתברך בעותרא. (דף פ"ט ע"א).

לבתר אקדים רבי שמעון חמא ליה דאנטל
ידוי במיא ונטיל לון בשיעורא סגיאי
דמיין. אמר רבי שמעון מלא ידיו מברכותיך.
וכך הוה, מההוא יומא ולהלאה אתעתר
ואשפח סימא ווהו לעי באורייתא ויהיב
מזונא למספני כל יומא, ווהו חדי עמהון
ומסבר לון אנפין נהירין. קרא עליה רבי
שמעון (ישע' מ"א) ואתה תגיל ביי בקדוש וגו',
(חסר)

אחר הדברים האלה היה דבר יי אל אברם
וגו'. רבי יהודה פתח (שיר השירים ז) אני

לדודי ועלי תשוקתו. הא אוקמוה, אבל
באתערוותא דלתתא אשתכח אתערוותא
לעילא, דהא לא אתער לעילא עד דאתער
לתתא. ובברכאן דלעילא לא משתפחי אלא
במה דאית ביה ממשא ולא או איהו ריקניא.

מנלן מאשת עובדיהו דאמר לה אלישע
(מלכים ב ד) הגידי לי מה יש לך בבית.

דהא ברכאן דלעילא לא שריין על פתורא
ריקניא ולא באתר ריקניא. מה כתיב ותאמר
אין לשפחתך כל בבית פי אם אסוף שמן.
מאי אסוף. אלא אמרה ליה שיעורא דהאי
משחא לאו איהי אלא כדי משיחת אצבעא
זעירא.

אמר לה נחמתני. דהא לא ידענא היאך
ישרון ברכאן דלעילא בדוכתא

ריקניא, אבל השתא דאית לך שמן, דא הוא
אתר לאשתפחא ביה ברכאן. מנלן דכתיב,

(תהלים קלג) כשמן הטוב וגו' וסיפיה מה פתוב,

(תהלים קלג) כי שם צוה יי את הברכה חיים עד

וגו'. ובסופו מה פתוב? (שם) פי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם. ובמקום